

PRIJAVA UNIŠTENJA VIŠESLOJNOG ARHEOLOŠKOG LOKALITETA STRAIŠĆE – RT OGRADA, LUŠTICA – HERCEG NOVI

Poštovani,

Želim prijaviti uništenje višeslojnog arheološkog lokaliteta koje je u toku na lokaciji Straišće – Rt Ograda u neposrednoj blizini Žanjica na poluostrvu Luštica, Opština Herceg Novi. Lokalitet je ozbiljno ugrožen izgradnjom, najvjerovatnije stambenog kompleksa, u zoni tzv. Morskog dobra, koja prijeti da u potpunosti uništi neistraženi arheološki lokalitet Straišće. U pitanju je vrijedan lokalitet bez odgovarajućeg panadana u Crnoj Gori. Iako laičkom oku njegov značaj ne mora biti očigledan i jasan, riječ je o izuzetnom lokalitetu čija bi devastacija trajno onemogućila formiranje sadržajnijeg, kompleksnijeg i adekvatnijeg razumijevanja praistorije, što bi predstavljalo nenadoknadiv gubitak za arheološku i istorijsku nauku na ovim prostorima.

Gradina na Rtu Ograda u blizini Mirišta na poluostrvu Luštica prvi put je prostorno evidentirna još krajem 19. stoljeća. Na topografskoj karti Austrougarske monarhije i susjednih oblasti u razmjeri 1:75000, odnosno u trećem vojnom premjeru Austrougarske monarhije (*Die dritte militärische Aufnahme der Österreichisch-Ungarischen Monarchie*), jasno je prikazana kamena struktura na Rtu Ograda što govori u prilog pretpostavci da je ova utvrđena lokacija bila u funkciji tokom dužeg vremenskog perioda i da je korištena za nadgledanje uvala tj. pristaništa Žanjic. Sam naziv **Straišće** predstavlja izvedini oblik od **Stražište** (slo. **Stražišće**) što bez dvojbe govori o prirodi i namjeni same lokacije.

Gradina na Straišću zarasla je u gustu vegetaciju što otežava prostorno tumačenje ali i izradu situacijskih prikaza. Ono što je izvjesno je da se odbrambeni sistem lokaliteta sastojao se od kružnog bedema konstruisanog od neobrađenog kamena koji se po svoj prilici mogao sakupiti u neposrednoj blizini gradine. Prva uočena osobenost u prostornoj organizaciji gradine na Straišću jeste poprečna suhozidna konstrukcija koja dijeli unutarnji prostor gradine. Ovakav primjer interne limitacije prostora još uvijek nije konstatovan na gradinama u Boki Kotorskoj i time zavređuje posebnu pažnju. Postoji mogućnost da su morfološke karakteristike uzvišenja na kojem se nalazi gradina uslovile ovakvu osobenu podjelu

unutarnjeg prostora. Ovo je po svoj prilici praistorijsko utvrđenje koje je zbog specifičnog položaja zadržalo stratešku važnost i u kasnijim epohama.

Uz južno lice suhozidne razdjelnice gradine prislonjen je objekat manjih dimenzija sa ulazom na istočnoj strani, bliže južnom zidu objekta. Pod objekta konstruisan je od nabijenog i neobrađenog kamena manjih dimenzija. Na površini su uočljivi ulomci građevinske keramike koja najvjerovatnije pripada krovnom pokrivaču. Upravo nalazi krovnog pokrivača u vidu fragmentovanih kanalice navode na pretpostavku da se radi o višeslojnom lokalitetu. Sa druge strane u denudiranoj bedemskoj masi uočljivi su amorfni keramički ulomci koji pripadaju praistorijskoj, antičkoj i srednjevjekovnoj epohi.

Molim da Uprava za zaštitu kulturnih dobara Crne Gore postupi prema zakonu i izvrši inspekcijski nadzor radi utvrđivanja činjeničnog stanja i stavljanja pod zaštitu arheološkog lokaliteta Straišće.

Takođe, želim da naglasim da informacije sadržane u ovoj prijavi možete koristiti samo i jedino u službi vršenja zaštite lokaliteta jer su iste dio istraživanja u okviru doktorske teze ***Prazgodovinska krajina Boke Kotorske med Lušticom in Grbljem*** Miloša B. Petričevića na katedri za arheologiju Filozofskog fakulteta, Univerziteta u Ljubljani.

S poštovanjem,

mr Miloš B. Petričević

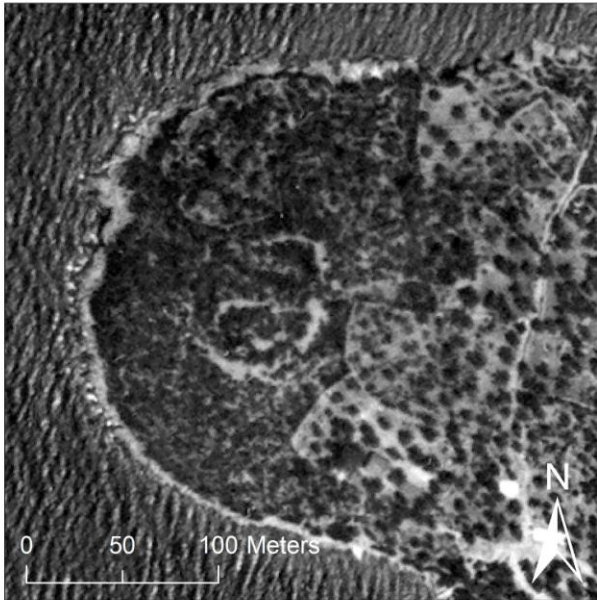
arheolog – konzervator

Treći vojni premjer Austrougarske monarhije (*Die dritte militärische Aufnahme der Österreichisch-Ungarischen Monarchie*)

Rt Ograda 2017. godine. U pozadini novoizgrađenih objekata nazire se bedemska trasa praistorijske gradine Straišće

Prikaz praistorijske gradine iz zraka R.A.F. 1944 i UZN 2012 (publikovao M. Petričević)

Objekat prislonjen uz suhozidnu razdjelnicu gradine Straišće (privatna arhiva M. Petričević)

Denudirana bedemska masa praistorijske gradine Straišće (publikovao M. Petričević)

Keramički ulomci u denudiranoj bedemskoj masi na gradini Straišće (privatna arhiva M. Petričević)